

บทที่ 2

กรอบแนวคิดทางทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 กรอบแนวคิดทางทฤษฎี

2.1.1 ทฤษฎีอำนาจซื้อเสมอภาค (Purchasing Power Parity)

อำนาจซื้อเสมอภาค เป็นแนวคิดที่นักเศรษฐศาสตร์ชาวสวีเดน ชื่อ กุสตราฟ คาส-เชล เสนออย่างเป็นทางการเป็นครั้งแรกในปี 1918 โดยเขาใช้แนวคิดนี้เป็นพื้นฐานในการเสนออัตราแลกเปลี่ยนทางการชุดใหม่ ในช่วงเมื่อสงครามโลกครั้งที่หนึ่งสิ้นสุดลงใหม่ๆ เพื่อช่วยให้ความสัมพันธ์ทางการค้ากลับเข้าสู่สภาพปกติ และตั้งแต่นั้นมา PPP ก็ถูกนำมาใช้โดยธนาคารกลางเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดมูลค่าพื้นฐาน (Par Value) ของเงินตราของประเทศแนวคิดนี้อาศัยกฎแห่งการมีราคาเดียวหรือ The Law of One Price ซึ่งอธิบายว่า สินค้าชนิดเดียวกันจะมีราคาเดียวกันเสมอ ไม่ว่าจะซื้อขายในประเทศไหนก็ตาม และกลไกการตลาดจะทำให้อัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินตราสกุลต่างๆ ย่อมมีอำนาจซื้อเท่าๆ กัน

ทฤษฎีอำนาจซื้อเสมอภาค สามารถแบ่งได้เป็น 2 กรณีดังนี้

1. กรณี Absolute Purchasing Power Parity แสดงว่า ณ ขณะใด ๆ อัตราแลกเปลี่ยนดุลยภาพระหว่างเงินตราภายในประเทศ และต่างประเทศจะเท่ากับอัตราส่วนระหว่าง ระดับราคาภายในประเทศ และระดับราคาต่างประเทศ โดยสามารถแสดงได้ดังรูปของสมการดังนี้

$$E = P/P^*$$

กำหนดให้

E = ค่าของอัตราแลกเปลี่ยนของเงินตราในประเทศต่อ 1 หน่วยสกุลเงินตราต่างประเทศ

P = ระดับราคาภายในประเทศ

P^* = ระดับราคาต่างประเทศ

นั่นคือระดับราคาโดยทั่วไป (เมื่อเปลี่ยนเป็นเงินตราสกุลเดียวกัน) จะเท่ากันในแต่ละประเทศ หรืออาจกล่าวได้ว่า สินค้าชนิดเดียวกันมีราคาเดียวกันในทุกประเทศ ตัวอย่างเช่น ปากกา 1 ด้ามมีราคาในประเทศไทย 35 บาท และมีราคาในประเทศสหรัฐอเมริกาเท่ากับ 1 ดอลลาร์ ดังนั้น อัตราแลกเปลี่ยนดุลยภาพระหว่างเงินบาทกับเงินดอลลาร์สหรัฐฯ ควรเท่ากับ 35 บาท : 1 ดอลลาร์ แต่ ถ้าปากกามีราคาถูกลงในประเทศไทย โดยที่อัตราแลกเปลี่ยนไม่เปลี่ยนแปลงก็จะทำให้อุปสงค์ของ

ปากกาในประเทศไทยสูงขึ้น ส่งผลให้ราคาปากกาในประเทศมีการปรับตัวสูงขึ้นจนเท่ากับราคาปากกาในสหรัฐในที่สุด

2. กรณี Relative Purchasing Power Parity แสดงว่า การเปลี่ยนแปลงคุณภาพในอัตราแลกเปลี่ยน เกิดจากการเปลี่ยนแปลงในอัตราส่วนของระดับราคาในประเทศ และต่างประเทศ โดยเป็นการมองการเปรียบเทียบอำนาจซื้อของเงินสกุลใดๆ ในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน นั้นหมายถึงมีการนำภาวะเงินเฟ้อที่เกิดขึ้นในขณะใดขณะหนึ่งเข้ามาร่วมพิจารณา และเนื่องจากเงินเฟ้อเป็นตัวจำกัดอำนาจซื้อของเงินตรา ดังนั้นประเทศที่มีเงินเฟ้อในระดับสูงเงินตราของประเทศนั้นจะมีค่าลดลง กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ อัตราแลกเปลี่ยนที่เป็นตัวเงิน (nominal exchange rate) ในปีใดๆ มีค่าต่างจากอัตราแลกเปลี่ยนในปีฐานในสัดส่วนเดียวกันกับเงินเฟ้อที่เกิดขึ้นในช่วงปีนั้น ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า PPP ตามแนวคิดแบบ Relative อาจแสดงถึง อัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริง (real exchange rate) ได้ด้วย และสามารถแสดงได้ในรูปสมการดังต่อไปนี้

$$E_t = [(P_t/P_0)/(P_t^*/P_0^*)]\Delta E_0$$

กำหนดให้

E_t = ค่าของอัตราแลกเปลี่ยนของเงินตราในประเทศต่อ 1 หน่วยสกุลเงินตราต่างประเทศ ณ เวลา t

P_t = ระดับราคาภายในประเทศ ณ เวลา t

P_0 = ระดับราคาภายในประเทศ ณ เวลา t0 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ใช้เป็นฐาน

P_t^* = ระดับราคาต่างประเทศ ณ เวลา t

P_0^* = ระดับราคาต่างประเทศ ณ เวลา t0 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ใช้เป็นฐาน

E_0 = ค่าของอัตราแลกเปลี่ยนของเงินตราในประเทศต่อ 1 หน่วยสกุลเงินตราต่างประเทศ ณ เวลา t0 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ใช้เป็นฐาน

อำนาจซื้อเสมอภาคอาจเป็นอำนาจซื้อเสมอภาคสัมบูรณ์ (Absolute) หรืออำนาจซื้อเสมอภาคสัมพัทธ์ (Relative) อำนาจซื้อเสมอภาคสัมบูรณ์ กล่าวว่า ระดับราคาที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนสินค้าที่ปรับแล้วจะต้องเหมือนกันทั่วโลก ทฤษฎีนี้เป็นเพียงการปรับใช้กฎแห่งราคาเดียวเข้ากับระดับราคาของแต่ละประเทศแทนที่จะใช้กับราคาสินค้าแต่ละชนิด นั่นคือความคิดนี้ตั้งอยู่บนข้อสมมติฐานที่ว่า การค้าเสรีจะทำให้ราคาของสินค้าไม่ว่าชนิดใดเท่ากันในทุกประเทศ อัตราเงินเฟ้อที่เกิดขึ้น การเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนก็เช่นเดียวกัน อำนาจซื้อเสมอภาคสัมพัทธ์ ก็คือ การเคลื่อนไหวของอัตราแลกเปลี่ยนจะหักลบการเปลี่ยนแปลงในระดับราคาต่างประเทศเมื่อ

เปรียบเทียบกับ ราคัรบราคาภายในประเทศ ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยนในนามหรือที่เป็นตัวเงิน (Nominal exchange rate) หรืออัตราปัจจุบันอาจมีความสำคัญเพียงเล็กน้อย ในการกำหนดผลกระทบแท้จริงของการเปลี่ยนแปลงค่าเงินที่มีต่อธุรกิจ และประเทศชาติ ดังนั้นจะพิจารณาผลกระทบแท้จริงของการเปลี่ยนแปลงค่าเงินที่มีความสามารถในการแข่งขัน เราจะต้องไม่เน้นไปที่การเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนในนาม แต่จะต้องพิจารณาการเปลี่ยนแปลงในเรื่องอำนาจซื้อของเงินสกุลหนึ่ง เปรียบเทียบกับเงินอีกสกุลหนึ่ง นั่นคือจะต้องพิจารณาอัตราแลกเปลี่ยนแท้จริง (real exchange rate) (ทิวาพร ผาสุก,2540)

$$E | qP^*/P$$

กำหนดให้

E = อัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริง

P^* = ราคัรบราคาสินค้าต่างประเทศ

P = ราคัรบราคาสินค้าในประเทศท้องถิ่น

q = อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศ 1 หน่วยต่อเงินตราในประเทศ

2.1.2 ทฤษฎีความเสมอภาคของอัตราดอกเบี้ย (The Interest - Rate Parity Theory (IRP))

ทฤษฎีนี้เชื่อว่า อัตราแลกเปลี่ยนจะปรับเปลี่ยนเพื่อให้สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างอัตราดอกเบี้ย ทั้งนี้มีข้อสมมุติว่าเมื่อตลาดการเงินของประเทศเปิดเสรี ความแตกต่างระหว่างอัตราดอกเบี้ยของสินทรัพย์ประเภทต่างๆ เช่น พันธบัตร ตัวสัญญาใช้เงินจะมีผลทำให้นักลงทุนเคลื่อนย้ายเงินทุนจากประเทศที่มีอัตราดอกเบี้ยต่ำไปสู่ประเทศที่มีอัตราดอกเบี้ยสูง การเคลื่อนย้ายเงินทุนดังกล่าวจะมีผลกระทบต่ออัตราแลกเปลี่ยน กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ ถ้ามีความแตกต่างระหว่างผลตอบแทนจากการลงทุนทางการเงินระหว่างประเทศ จะเกิดการ arbitrage จนกระทั่งผลตอบแทนทั้งภายในและต่างประเทศเท่ากัน ตัวอย่างเช่น ถ้าฝากเงิน B บาท อัตราดอกเบี้ย i ต่อปี สิ้นปีจะได้รับเงินจำนวน

$$B + i(B) = B(1 + i) \text{ บาท}$$

ถ้านักลงทุนมีทางเลือกในการเปลี่ยนเงิน 1 บาท กำหนดให้เปลี่ยนเป็นดอลลาร์จะได้เงินจำนวนเท่ากับ $1 \cdot \frac{1}{E}$ โดยที่ E คือ อัตราแลกเปลี่ยนกำหนดในรูปของเงินบาทต่อ 1 หน่วยของเงินตราต่างประเทศ แล้วไปฝากยังต่างประเทศสมมุติว่าได้รับดอกเบี้ยร้อยละ i^* สิ้นปีจะได้รับเงินเท่ากับ

$$B \times \left(\frac{1}{E}\right) + i^* \left\{ B \times \left(\frac{1}{E}\right) \right\} = B \times \left(\frac{1}{E}\right) (1 + i^*)$$

อย่างไรก็ตาม ในการนำเงินไปลงทุนในต่างประเทศจะมีความเสี่ยงเรื่องการผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนที่คาดว่าจะเกิดในอนาคต คือ อัตราแลกเปลี่ยนในอนาคตอาจแตกต่างจากอัตราแลกเปลี่ยนในปัจจุบันที่ตัดสินใจที่จะลงทุนในต่างประเทศ ซึ่งถ้ากำหนดว่า นักลงทุนได้ทำการป้องกันความเสี่ยงประเภทนี้โดยการทำการขายล่วงหน้า ณ ระดับ forward rate 1 ปี (F_t) ดังนั้น ณ สิ้นปีนักลงทุนจะได้รับเงินคืนในรูปแบบเงินตราในประเทศเท่ากับ

$$B \times \left(\frac{1}{E}\right) (1+i^*) F_t$$

ณ ดุลยภาพ ผลตอบแทนจากการลงทุนทั้งภายในและต่างประเทศต้องเท่ากัน นั่นคือ

$$B(1+i) = B \times \left(\frac{1}{E}\right) (1+i^*) F_t$$

$$\frac{F_t}{E_t} = \frac{(1+i)}{(1+i^*)}$$

จากดุลยภาพที่แสดง อาจใช้พยากรณ์อัตราแลกเปลี่ยนในงวดต่อไป ได้ คือ

$$F_{t+1} = \frac{(1+i)}{(1+i^*)} \cdot E_t$$

2.2 การกำหนดอัตราแลกเปลี่ยน

การกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนนั้นจะพิจารณาเงินตราต่างประเทศเหมือนกับสินค้าชนิดหนึ่ง โดยวิธีการกำหนดจะใช้หลักเกณฑ์การกำหนดราคาทางเศรษฐศาสตร์ทั่วไป คือ พิจารณาจากอุปสงค์และอุปทานเงินตราต่างประเทศ

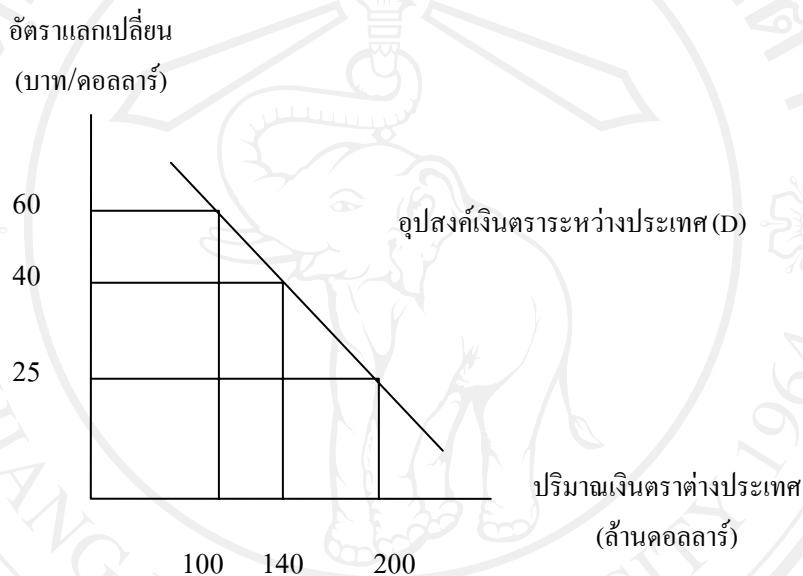
2.2.1 อุปสงค์ของเงินตราต่างประเทศ

อุปสงค์ของเงินตราต่างประเทศ คือ จำนวนการซื้อเงินตราต่างประเทศในระดับอัตราแลกเปลี่ยนต่างๆกัน ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง อุปสงค์เงินตราต่างประเทศจะมีลักษณะเป็นอุปสงค์สืบเนื่อง (derived demand) เนื่องจากจะต้องมีกิจกรรมที่ต้องติดต่อกับต่างประเทศก่อนไม่ว่าจะเป็น การซื้อสินค้าและบริการระหว่างประเทศ การชำระหนี้ต่างประเทศและการบริจาคให้แก่ต่างประเทศ จึงต้องมีอุปสงค์เงินตราต่างประเทศตามมา

อุปสงค์เงินตราต่างประเทศจะเปลี่ยนแปลงในทิศทางตรงกันข้ามกับอัตราแลกเปลี่ยน เช่น หากอัตราแลกเปลี่ยนเดิมอยู่ที่ 1 ดอลลาร์เท่ากับ 25 บาท คนไทยมีความต้องการใช้เงินดอลลาร์ 200 ล้านดอลลาร์ ต่อมาอัตราแลกเปลี่ยนอยู่ที่ 1 ดอลลาร์ เท่ากับ 40 บาท คนไทยจะมีความต้องการใช้เงินดอลลาร์เหลือเพียง 140 ล้านดอลลาร์ และเมื่ออัตราแลกเปลี่ยนอยู่ที่ 1 ดอลลาร์

เท่ากับ 60 บาท คนไทยจะมีความต้องการใช้เงินดอลลาร์เหลือเพียง 100 ล้านดอลลาร์ เนื่องจาก อัตราการปรับอัตราแลกเปลี่ยนแต่ละครั้งราคาสินค้าจากต่างประเทศจะมีราคาแพงขึ้น ทำให้มีการนำเข้าลดลง ความต้องการใช้เงินตราต่างประเทศก็จะลดลงตาม และหากนำข้อมูลดังกล่าวมาหาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราแลกเปลี่ยนกับปริมาณเงินตราต่างประเทศ จะได้เส้นอุปสงค์เงินตราต่างประเทศดังภาพที่ 1 ที่มีลักษณะลาดลงจากซ้ายไปขวา

รูปที่ 2.1 อุปสงค์เงินตราต่างประเทศ

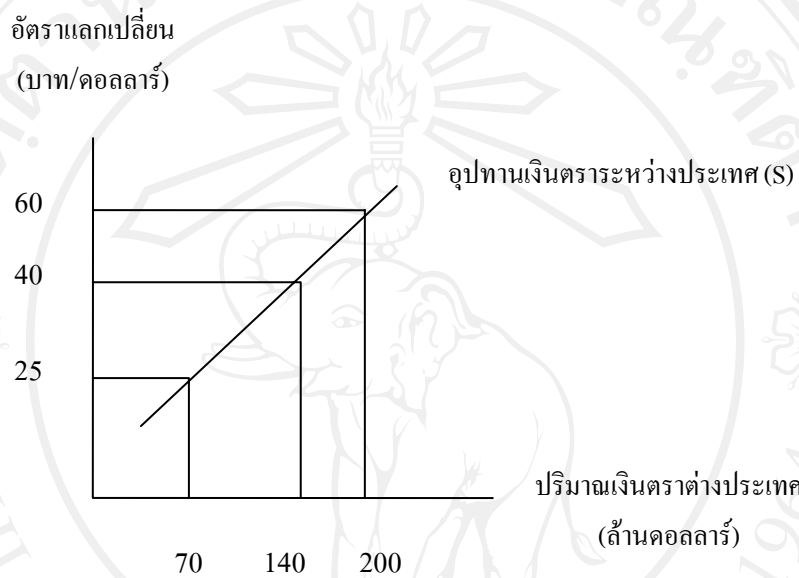
2.2.2 อุปทานของเงินตราต่างประเทศ

อุปทานของเงินตราต่างประเทศ คือ จำนวนเงินตราต่างประเทศที่มีผู้นำมาเสนอขาย ในระดับอัตราแลกเปลี่ยนต่างๆกัน ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง สำหรับอุปทานเงินตราต่างประเทศจะมีลักษณะเป็นอุปทานสืบเนื่อง (derived supply) เนื่องจากจะต้องมีกิจกรรมที่ติดต่อกับต่างประเทศก่อน ไม่ว่าจะเป็นการขายสินค้าและบริการระหว่างประเทศ การรับเงินลงทุนจากต่างประเทศ การรับชำระหนี้จากต่างประเทศ การกู้เงินจากต่างประเทศ และการได้รับเงินบริจาคจากต่างประเทศ จึงต้องมีอุปทานเงินตราต่างประเทศตามมา

อุปทานของเงินตราต่างประเทศจะเปลี่ยนแปลงในทิศทางเดียวกันกับอัตราแลกเปลี่ยน เช่น หากอัตราแลกเปลี่ยนเดิมอยู่ที่ 1 ดอลลาร์เท่ากับ 25 บาท มีผู้นำเงินดอลลาร์ออกมาขาย 70 ล้านดอลลาร์ ต่อมาอัตราแลกเปลี่ยนอยู่ที่ 1 ดอลลาร์ เท่ากับ 40 บาท มีผู้นำเงินดอลลาร์ออกมาขายถึง 140 ล้านดอลลาร์ และเมื่ออัตราแลกเปลี่ยนอยู่ที่ 1 ดอลลาร์ เท่ากับ 60 บาท มีผู้นำเงิน

ดอลลาร์ออกมาขายถึง 200 ล้านดอลลาร์ เนื่องจากส่งออกได้มากขึ้น เพราะสินค้าไทย เมื่อส่งไปต่างประเทศจะมีราคาถูกลงเมื่อใช้อัตราแลกเปลี่ยนใหม่ และหากนำข้อมูลดังกล่าวมาหาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราแลกเปลี่ยนกับปริมาณเงินตราต่างประเทศ จะได้เส้นอุปทานเงินตราต่างประเทศดังรูปที่ 2.2 ที่มีลักษณะทอดขึ้นจากซ้ายไปขวา

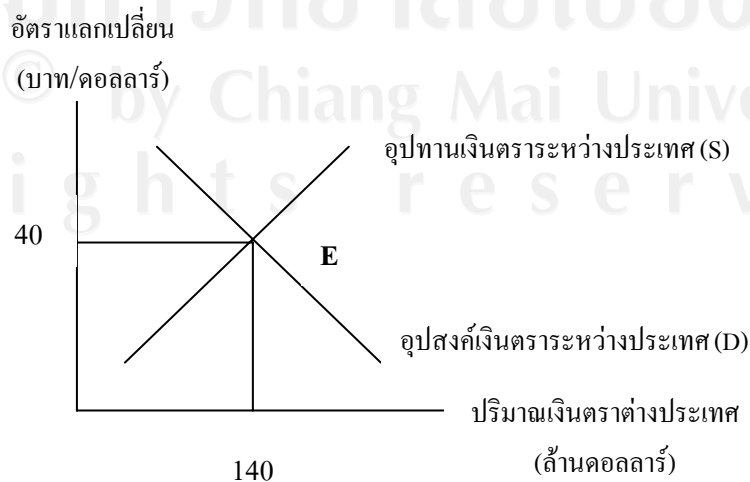
รูปที่ 2.2 อุปทานเงินตราต่างประเทศ

2.2.3 อัตราแลกเปลี่ยนดุลยภาพ

อัตราแลกเปลี่ยนดุลยภาพจะเกิดขึ้นเมื่ออุปสงค์เงินตราต่างประเทศเท่ากับอุปทานเงินตราต่างประเทศ ซึ่งก็คือ ณ อัตราแลกเปลี่ยน 1 ดอลลาร์เท่ากับ 40 บาท (ที่จุด E ซึ่งเป็นจุดตัดของเส้นอุปสงค์และอุปทานเงินตราต่างประเทศ)

รูปที่ 2.3 อัตราแลกเปลี่ยนดุลยภาพ

2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Lisa Morris Grobar (1993) ศึกษาเรื่องผลกระทบของอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงต่อการส่งออกสินค้า ใช้ข้อมูลภาคตัดขวางของประเทศกำลังพัฒนาจำนวน 10 ประเทศในระหว่างปี 1963 ถึง 1985 ศึกษาความสัมพันธ์ของการเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงต่อการส่งออกสินค้าในประเทศกำลังพัฒนา ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ อัตราการส่งออกต่อ GDP ดัชนีความไม่แน่นอนของอัตราแลกเปลี่ยน ดัชนีอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงที่ถ่วงน้ำหนักจากมูลค่าการค้า และอัตราส่วนของการส่งออกสินค้าโดยรวมต่อ GDP ผลการศึกษาพบว่า การส่งออกสินค้าบางชนิดของประเทศกำลังพัฒนามีในเชิงลบต่อความไม่แน่นอนของอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริง และยังระดับความไม่แน่นอนมีสูงขึ้นเพียงใด จะมีผลให้มีการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงมากขึ้น ซึ่งเมื่อมีความไม่แน่นอนดังกล่าวเกิดขึ้น จะมีแนวโน้มทำให้มีการใช้นโยบายการค้าเพื่อการส่งออก

Augustine C. Arize (1995) ศึกษาเรื่อง ผลของความไม่แน่นอนในอัตราแลกเปลี่ยนที่มีต่อความต้องการส่งออกที่แท้จริง โดยใช้วิธี Cointegration และเทคนิค Error Correction Model ศึกษาถึงผลของความผันผวนอัตราแลกเปลี่ยนที่มีต่อปริมาณการส่งออกของประเทศสหรัฐอเมริกาไปยังประเทศกลุ่มอุตสาหกรรม 10 ประเทศ จะศึกษาในช่วงอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวตั้งแต่ปี 1973 ถึง 1991 โดยมีสมมติฐานว่าราคาสัมพัทธ์และความไม่แน่นอนในอัตราแลกเปลี่ยนมีผลในทางลบต่อปริมาณการค้า ผลการศึกษาพบว่า ความไม่แน่นอนในอัตราแลกเปลี่ยนมีผลในทางลบต่อปริมาณการค้าซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ต่อมาในปี 1998 Augustine C. Arize และ J. Malindretos ได้ทำการศึกษาผลของความผันผวนในอัตราแลกเปลี่ยนที่มีต่อการส่งออกทั้งในระยะสั้นและระยะยาว กรณีศึกษาประเทศออสเตรเลียและประเทศนิวซีแลนด์ ใช้ข้อมูลรายไตรมาสระหว่างปี 1973 ถึง 1992 ซึ่งเป็นช่วงอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัว โดยใช้แบบจำลองแบบเดิมที่เคยใช้ในปี 1995 ซึ่งมีข้อสมมติฐานคือ (1) ในระยะยาวแล้วอุปสงค์การส่งออกที่แท้จริงจะไม่มีที่เบี่ยงเบน (2) ในการศึกษาความสัมพันธ์ระยะยาวนั้นใช้วิธี Cointegration ของ Engle and Granger (1987) และทำการทดสอบ Unit Root โดยใช้วิธี Dickey-Fuller (1981) และ Johansen (1988) (3) ความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนตามแบบจำลองของ Engle (1983) หรือ ARCH หรือ Autoregressive conditional heteroskedasticity model ผลการศึกษาพบว่า ในระยะยาวนั้นความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนของประเทศออสเตรเลียส่งผลในทางบวกต่ออุปสงค์การส่งออกที่แท้จริง แต่สำหรับกรณีประเทศนิวซีแลนด์นั้นส่งผลในทางลบ และพบว่าในระยะสั้นความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนมีผลต่ออุปสงค์การส่งออก

Arief Bustaman, Kankesu Jay Jayanthakumaran (2006) ศึกษาเรื่องผลกระทบของความผันผวนในอัตราแลกเปลี่ยนต่อการส่งออกสินค้าของประเทศอินโดนีเซียไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา โดยใช้กระบวนการ Autoregressive Distributed Lag (ARDL) โดยทำการศึกษาถึงผลกระทบของความผันผวนในอัตราแลกเปลี่ยนทั้งในระยะสั้นและระยะยาวต่อการส่งออกสินค้าขั้นพื้นฐานของประเทศอินโดนีเซียไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา ใช้ข้อมูลรายเดือนระหว่างปี 1997 ถึง 2005 วิธีการในการวิเคราะห์คือ วิเคราะห์ cointegration โดยใช้แบบจำลองทางเศรษฐมิติ ด้วยเทคนิควิธี Autoregressive Distributed Lag (ARDL) การวิเคราะห์ผลในระยะสั้น ใช้วิธี error correction model (ECM) จากการศึกษาพบว่าค่าที่ได้มีนัยสำคัญทางสถิติทางบวกและ coefficients ทางลบต่อชนิดของสินค้าที่ส่งออก แต่อย่างไรก็ตามจากการศึกษาในระยะยาวพบว่า ถ้าความผันผวนในอัตราแลกเปลี่ยนมีมากจะทำให้ ราคาสินค้าเพิ่มขึ้นและ กิจกรรมทางการค้าระหว่างประเทศจะลดลง แต่อย่างไรก็ตามผลกระทบของความผันผวนในอัตราแลกเปลี่ยนต่อการผลิตและการส่งออกก็ยังคงขึ้นอยู่กับระดับของ relative risk aversion ของผู้ส่งออกต่อชนิดของสินค้าที่แตกต่างกันด้วย

Koi Nyen Wong, Tuck Cheong Tang (2008) ศึกษาเรื่องความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนต่อความต้องการในการส่งออกสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ที่สำคัญ 5 อันดับของประเทศมาเลเซีย จัดอันดับโดย Standard International Trade Classification (SITC) ในระหว่างปี 1990:1 ถึง 2001:4 แบบจำลองของการศึกษาครั้งนี้ใช้แบบจำลองทางเศรษฐมิติ ด้วยเทคนิควิธี autoregressive distributed lag (ARDL) ในการวิเคราะห์ ความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน ที่มีต่อความต้องการในการส่งออกสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ที่สำคัญ 5 อันดับของประเทศมาเลเซีย จากการศึกษาพบว่า ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวรายได้ประชากรชาติของประเทศคู่ค้า ราคาสินค้า (relative price) และความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน มีผลต่อความต้องการในส่งออกสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ที่สำคัญ 5 อันดับของประเทศมาเลเซีย

Bahmani-Oskooee, Mohsen Hegerty, Scott W (2009) ศึกษาเรื่องความผันผวนในอัตราแลกเปลี่ยนต่อการค้าระหว่างประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศเม็กซิโก โดยทำการศึกษาอุตสาหกรรมการนำเข้าและการส่งออกของกลุ่มอุตสาหกรรม 102 อุตสาหกรรม ใช้ข้อมูลรายปีระหว่างปี 1962 ถึง 2004 จากการศึกษาพบว่าในระยะสั้น การเพิ่มขึ้นของ ความผันผวนในอัตราแลกเปลี่ยนต่อการค้าของกลุ่มอุตสาหกรรมมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในระยะยาวหนึ่งในสามส่วนของกลุ่มอุตสาหกรรม การเพิ่มขึ้นของ ความผันผวนในอัตราแลกเปลี่ยนต่อการค้า

ของกลุ่มอุตสาหกรรมมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และหนึ่งในสองส่วนของกลุ่มอุตสาหกรรม การเพิ่มขึ้นของ ความผันผวนในอัตราแลกเปลี่ยนต่อการค้าของกลุ่มอุตสาหกรรมมีนัยสำคัญทางสถิติในทางลบมากกว่านัยสำคัญทางสถิติในทางบวก

ภูมรินทร์ สร้อยสุวรรณ (2544) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ผลของอัตราแลกเปลี่ยนที่มีต่อการท่องเที่ยวระหว่างประเทศในประเทศไทยโดยใช้วิธี Cointegration มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวภายในประเทศไทยอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนในระยะเวลาปี พ.ศ. 2522 - 2542 และศึกษาถึงความสัมพันธ์ในระยะยาวระหว่างค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่เดินทางมาท่องเที่ยวภายในประเทศไทยกับการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างปี พ.ศ. 2522 -2542 โดยข้อมูลที่น่าสนใจมาใช้ข้อมูลอนุกรมเวลา (time series data) รายปีโดยทำการศึกษานักท่องเที่ยวจากประเทศ ญี่ปุ่น มาเลเซีย สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักรและประเทศออสเตรเลีย ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวที่อยู่ในแผนการตลาดเชิงรุกของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยปีพ.ศ. 2544 ที่มีอำนาจในการจับจ่ายใช้สอยสูงและมีสัดส่วนในการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในปริมาณที่สูง จะศึกษาในด้านอุปสงค์ (demand) และอุปทาน (supply) โดยมีสมมติฐาน คือการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนในระยะยาวมีผลกระทบในทางเดียวกันกับการเปลี่ยนแปลงจำนวนนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทย และการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนในระยะยาวมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่เดินทางมาท่องเที่ยวภายในประเทศไทย ผลการศึกษา การวิเคราะห์ผลของอัตราแลกเปลี่ยนที่มีต่อการท่องเที่ยวระหว่างประเทศในประเทศไทย พบว่า การเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนในระยะยาวมีผลกระทบในทิศทางเดียวกันกับการเปลี่ยนแปลงจำนวนนักท่องเที่ยวจากประเทศสหราชอาณาจักรที่เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยภายในระยะเวลาปีพ.ศ. 2522 -2542 และการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนในระยะยาวมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวจากประเทศสหราชอาณาจักรที่เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทย ภายในระยะเวลาปีพ.ศ. 2522 -2542 การเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนในระยะยาวมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวจากประเทศออสเตรเลียที่เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทย ภายในระยะเวลาปีพ.ศ. 2522 -2542 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการศึกษา

สุกัญญา เชนฐโชติรส (2545) ศึกษาเรื่องความผันผวนในอัตราแลกเปลี่ยนที่มีต่อการส่งออกของประเทศไทยไปยังประเทศคู่ค้า ได้แก่ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ เยอรมนี ญี่ปุ่นและสิงคโปร์

มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ในอัตราแลกเปลี่ยนที่มีต่อการส่งออกของประเทศไทย ไปยังประเทศคู่ค้า โดยใช้วิธี Cointegration และเทคนิคของ Error correction model การศึกษาใช้ข้อมูลรายไตรมาสตั้งแต่ไตรมาสที่สามปี พ.ศ. 2534 ถึงไตรมาสที่สี่ปี พ.ศ. 2543 ซึ่งเป็นช่วงที่ไทยทำการค้ามากขึ้น โดยเฉพาะกับสหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป และกลุ่มอาเซียน ผลการศึกษาพบว่า ภูมิผลทางด้านราคาเปรียบเทียบที่ส่งผลในทางลบต่อปริมาณการส่งออกอย่างมีนัยสำคัญ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 99 คือประเทศสิงคโปร์ และภูมิผลทางด้านราคาเปรียบเทียบที่ส่งผลในทางบวกต่อปริมาณการส่งออกอย่างมีนัยสำคัญ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 99 คือ ประเทศอังกฤษ เยอรมนี และญี่ปุ่น ผลทางด้านความสัมพันธ์ของอัตราแลกเปลี่ยนไม่สามารถอธิบายปริมาณการส่งออกได้อย่างมีนัยสำคัญ จากผลการศึกษาในระยะยาวจะเห็นว่าราคาสินค้าจะส่งผลต่อปริมาณการส่งออก ซึ่งจะทำให้ปริมาณการส่งออกลดลงหรือเพิ่มขึ้นก็ขึ้นกับประเภทของสินค้าที่ประเทศคู่ค้านำเข้าว่าเป็นประเภทใด แต่กรณีด้านความสัมพันธ์ของอัตราแลกเปลี่ยนนั้นไม่สามารถอธิบายได้ชัดเจน เนื่องจากในช่วงที่ประเทศไทยใช้ระบบตะกร้าเงินนั้นค่าเงินบาทค่อนข้าง stable ไม่มีความเสี่ยงมากนัก แต่เมื่อไทยเปลี่ยนมาใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวแบบจัดการนั้น ความผันผวนมีมาก แต่ในช่วงแรกที่เริ่มใช้ระบบนี้ค่าเงินผันผวนไปในทางเสื่อมค่ามากกว่าที่จะเพิ่มค่า ทำให้ราคาสินค้าไทยถูกลงในสายตาประเทศผู้นำเข้า ด้วยเหตุนี้จึงเป็นข้อจำกัดในการอธิบายว่าความสัมพันธ์ของอัตราแลกเปลี่ยนส่งผลอย่างไรต่อปริมาณการส่งออกเพราะไม่ได้ทำการศึกษาแยกช่วงก่อนและหลังลอยตัว

สุวรรณภา อูปลา (2546) ศึกษาเรื่องผลกระทบของอัตราแลกเปลี่ยนที่มีต่อการส่งออกส่วนประกอบคอมพิวเตอร์ วัตถุประสงค์ เพื่อหาความสัมพันธ์ของอัตราแลกเปลี่ยนที่มีต่อการส่งออกส่วนประกอบคอมพิวเตอร์ ในช่วงปีพ.ศ. 2531 ถึง ปีพ.ศ. 2545 ศึกษาเฉพาะประเทศคู่ค้าที่สำคัญ 3 อันดับแรก ได้แก่ สิงคโปร์ สหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น ทำการวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางเศรษฐมิติและสร้างแบบจำลองที่เป็นสมการ log linear form ไปวิเคราะห์แบบกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square - OLS) เพื่อทดสอบว่าอัตราแลกเปลี่ยน ปัจจัยอื่นๆ มีผลต่อมูลค่าการส่งออกส่วนประกอบคอมพิวเตอร์ของไทยไปประเทศคู่ค้า ปัจจัยดังกล่าวได้แก่ อัตราแลกเปลี่ยนระหว่างไทยกับประเทศคู่ค้า ราคาส่งออกผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติของประเทศคู่ค้า ดัชนีราคาผู้บริโภคของประเทศคู่ค้า และอัตราเงินเฟ้อของประเทศคู่ค้ากำหนดเป็นตัวแปรอิสระ และให้มูลค่าการส่งออกส่วนประกอบคอมพิวเตอร์ของไทยไปประเทศคู่ค้าเป็นตัวแปรตาม ผลการศึกษาพบว่าตัวแปรที่มีผลกระทบอย่างมากต่อมูลค่าการส่งออกส่วนประกอบคอมพิวเตอร์ของไทยกับประเทศคู่ค้าทั้ง 3 ประเทศ คือ อัตราแลกเปลี่ยนระหว่างไทยกับประเทศคู่ค้า เนื่องจากสามารถอธิบาย

ความสัมพันธ์กับตัวแปรตามได้ดีที่สุด รองลงมา คือ ดัชนีราคาผู้บริโภคของประเทศคู่ค้า อัตราเงินเฟ้อของประเทศคู่ค้าและราคาสินค้าส่งออกส่วนประกอบคอมพิวเตอร์ของไทยไปประเทศคู่ค้า ตามลำดับสำหรับผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติของประเทศคู่ค้า สามารถอธิบายความสัมพันธ์กับมูลค่าการส่งออกส่วนประกอบคอมพิวเตอร์ของไทยไปประเทศคู่ค้าได้น้อยที่สุดผลสรุปที่ได้จากแบบจำลองสามารถนำไปใช้ประโยชน์ที่ชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างอัตราแลกเปลี่ยนและมูลค่าการส่งออกส่วนประกอบคอมพิวเตอร์ของไทยไปยังประเทศคู่ค้าทั้ง 3 ได้โดยประเทศสิงคโปร์ และสหรัฐอเมริกา มีความสัมพันธ์ทางการค้าส่วนประกอบคอมพิวเตอร์กับไทยตามแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนผู้เกี่ยวข้องในธุรกรรมการส่งออกส่วนประกอบคอมพิวเตอร์ระหว่างไทยกับสิงคโปร์และระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกา ควรทำประกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนและดูความเคลื่อนไหวของอัตราแลกเปลี่ยนและปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออัตราแลกเปลี่ยนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อประโยชน์ทางการค้าระหว่างประเทศ ประเทศญี่ปุ่นมีเพียงปัจจัยทางด้านรายได้ของชาวญี่ปุ่น และราคาสินค้าส่งออกส่วนประกอบคอมพิวเตอร์ของไทยไปประเทศคู่ค้า ที่มีความสัมพันธ์กับมูลค่าการส่งออกส่วนประกอบคอมพิวเตอร์ของไทยไปญี่ปุ่นไทยจึงไม่ต้องกังวลเรื่องการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนมากนัก แต่ควรติดตามข้อมูลและปัจจัยที่มีผลกระทบต่อรายได้ของชาวญี่ปุ่นและราคาส่งออกส่วนประกอบคอมพิวเตอร์ระหว่างไทยกับประเทศคู่ค้าสำคัญทั้ง 3 ประเทศมากที่สุด คือ การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้า และการแข่งขันของไทยให้เพิ่มขึ้นในอนาคต

กาญจนา แก้วมณี (2550) ศึกษาเรื่องอัตราแลกเปลี่ยนกับการส่งออกผลิตภัณฑ์อัญมณีและเครื่องประดับไปประเทศสหรัฐอเมริกา วัตถุประสงค์เพื่อศึกษา อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทต่อสกุลดอลลาร์สหรัฐ และปัจจัยทางเศรษฐกิจอื่นๆ คือ ดัชนีราคาผู้บริโภคของประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวนประชากรของประเทศสหรัฐอเมริกา ดัชนีราคาสินค้าอัญมณีและเครื่องประดับของไทยและรายได้ประชาชาติเบื้องต้นของประเทศสหรัฐอเมริกา ที่มีผลกระทบต่อ การส่งออกผลิตภัณฑ์อัญมณีและเครื่องประดับไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา โดยใช้ข้อมูลรายปีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 ถึง ปีพ.ศ. 2549 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการ วิเคราะห์เชิงปริมาณ (quantitative method) ในรูปสมการถดถอยเชิงเส้น (multiple linear regression) คำนวณค่าสถิติเพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Squares--OLS) ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการกำหนดมูลค่าการส่งออกอัญมณีและเครื่องประดับของไทยไปประเทศสหรัฐอเมริกาในทิศทางเดียวกันคือ อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทต่อสกุลดอลลาร์สหรัฐ และดัชนีราคาผู้บริโภคของประเทศสหรัฐอเมริกา ส่วนจำนวนประชากรของประเทศสหรัฐอเมริกา ดัชนีราคาสินค้าอัญมณีและเครื่องประดับของไทย

และรายได้ประชาชาติเบื้องต้นของประเทศสหรัฐอเมริกาไม่มีอิทธิพลต่อมูลค่าการส่งออกอัญมณี และเครื่องประดับของไทยไปประเทศสหรัฐอเมริกา นั่นคืออัตราแลกเปลี่ยนของไทยกับประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์อัญมณีและเครื่องประดับของไทยไปประเทศสหรัฐอเมริกามากกว่าปัจจัยอื่น

สุภิรียา เตชะนันท์ (2551) ศึกษาเรื่องผลกระทบของอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงต่อมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรของไทย วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบของอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงต่อมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรของไทย ศึกษามูลค่าสินค้าเกษตรส่งออกของไทย โดยเลือกศึกษาจากประเทศที่ไทยส่งออกสินค้าเกษตร 7 ประเทศคู่ค้าที่สำคัญ ได้แก่ เยอรมนี เดนมาร์ก สหราชอาณาจักร ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย และเกาหลีใต้ ใช้ข้อมูลรายไตรมาสตั้งแต่เดือนมกราคม ปีพ.ศ. 2540 ถึงเดือนธันวาคม ปีพ.ศ. 2549 โดยทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรของไทยกับรายได้ประชาชาติที่แท้จริงของไทย รายได้ประชาชาติที่แท้จริงของประเทศคู่ค้าที่สำคัญ และอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงซึ่งอัตราแลกเปลี่ยนที่เป็นตัวเงินทั้งสองฝ่ายที่กำหนดโดยเงินตราของประเทศไทย (บาท) ต่อหน่วยเงินประเทศคู่ค้าที่สำคัญ ทำการวิเคราะห์ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว แบบจำลองของการศึกษาครั้งนี้ใช้แบบจำลองทางเศรษฐมิติ ด้วยเทคนิควิธี Cointegration และ Error Correction Model ตามกระบวนการ ARDL ผลการศึกษาพบว่า ภูมิบทบาทรายได้ประชาชาติของไทยที่มีต่อมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรของไทยพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรรายได้ประชาชาติของไทยมีนัยสำคัญทางสถิติ 3 กรณี ได้แก่ ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย และเดนมาร์ก และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 4 กรณี ได้แก่ สหรัฐอเมริกา เกาหลีใต้ เยอรมนี และ สหราชอาณาจักร ภูมิบทบาทรายได้ประชาชาติของประเทศคู่ค้าที่สำคัญที่มีต่อมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรของไทยพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรรายได้ประชาชาติประเทศคู่ค้าที่สำคัญ มีนัยสำคัญทางสถิติ 5 กรณี ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ เยอรมนี และเดนมาร์ก และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 2 กรณี ได้แก่ ออสเตรเลีย และ สหราชอาณาจักร ภูมิบทบาทอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงต่อมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรของไทยพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ของอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริง มีนัยสำคัญทางสถิติ 3 กรณี ได้แก่ ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย และเดนมาร์ก และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 4 กรณี ได้แก่ สหรัฐอเมริกา เกาหลีใต้ เยอรมนี และ สหราชอาณาจักร